

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24.03.2005, sp. zn. 8 Tdo 124/2005, ECLI:CZ:NS:2005:8.TDO.124.2005.1

Číslo: 18/2006

Právní věta: I. Jestliže povinnost obviněného vykonávat jako předseda představenstva akciové společnosti svou působnost s péčí řádného hospodáře ve smyslu § 194 odst. 5, věta první, obch. zák. spočívá též v provádění kontroly, zda osoba, kterou představenstvo této akciové společnosti pověřilo provedením stavebních prací, postupuje na základě stavebního povolení, projektové dokumentace a s náležitým zajištěním realizace stavby oprávněnou osobou, a dojde-li i v důsledku vědomého neplnění této povinnosti ke zřícení stavby a ke škodě velkého rozsahu, naplní tím znaky trestného činu obecného ohrožení podle § 180 odst. 1, 2 písm. b), odst. 3 písm. a) tr. zák., neboť z nedbalosti způsobí obecné nebezpečí porušením důležité povinnosti vyplývající z jeho funkce předsedy představenstva akciové společnosti. II. Akcionáře, a to i když je stoprocentním akcionářem, nelze ztotožňovat s akciovou společností jako právnickou osobou coby poškozeným v trestním řízení, neboť jde o dva odlišné subjekty. Jestliže obviněný, který je předsedou představenstva a stoprocentním akcionářem způsobil trestným činem škodu akciové společnosti (srov. § 154 a násl. obch. zák.), nevznikla tím škoda současně obviněnému, jakožto jejímu akcionáři, protože majetek akciové společnosti jako právnické osoby, je pro něj majetkem cizím, ale vznikla škoda pouze akciové společnosti. Za způsobení takové škody lze dovozovat trestní odpovědnost obviněného a stejně tak mu lze uložit povinnost ji nahradit (srov. též § 194 odst. 5, věta třetí, obch. zák.).

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 24.03.2005

Spisová značka: 8 Tdo 124/2005

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 3

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Obecné ohrožení, Poškozený

Předpisy: § 180 odst. 1 písm. a) tr. zák.

§ 180 odst. 2 písm. b) tr. zák.

§ 180 odst. 3 písm. a) tr. zák.

§ 3 odst. 1 tr. zák.

§ 5 odst. 1 písm. a) tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k odmítl dovolání obviněného K. K. proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2004, sp. zn. 3 To 122/2004, který rozhodl jako soud odvolací v trestní věci vedené u Okresního soudu v Ostravě pod sp. zn. 2 T 35/2002.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Ostravě ze dne 20. 11. 2003, sp. zn. 2 T 35/2002, byl obviněný K. K. uznán vinným trestným činem obecného ohrožení podle § 180 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. a) tr. zák., za který byl podle § 180 odst. 3 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání třiceti měsíců. Dále mu byl podle § 53 odst. 1, odst. 2 písm. a), § 54 odst. 1 tr. zák. uložen peněžitý trest ve výměře 1 800 000 Kč, přičemž podle § 53 odst. 4 tr. zák. bylo stanoveno, že peněžitý trest bude zaplacen ve splátkách po 100 000 Kč měsíčně pod ztrátou výhody splátek. Pro případ, že by peněžitý trest nebyl ve stanovené lhůtě vykonán, mu byl podle § 54 odst. 3 tr. zák. stanoven náhradní trest odnětí svobody v trvání 180 dnů.

Současně bylo rozhodnuto o vině a trestech ohledně obviněného V. L., jakož i o náhradě škody.

Proti tomuto rozsudku podali odvolání obvinění K. K., V. L. a jeden z poškozených. Rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2004, sp. zn. 3 To 122/2004, byl z podnětu odvolání podaných oběma obviněnými podle § 258 odst. 1 písm. b), d), e) a f), odst. 2 tr. ř. u obviněného K. K. zrušen výrok o vině a u obou obviněných byly zrušeny výroky o trestech a částečně výrok o náhradě škody. Za podmínek § 259 odst. 3 tr. ř. bylo nově rozhodnuto o vině obviněného K. K. tak, že byl uznán vinným trestným činem obecného ohrožení podle § 180 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. a) tr. zák., jehož se dopustil tím, že „v době od 1. 2. 2000 do 7. 4. 2000 v domech v M. O. jako předseda představenstva nájemce Módní dům O., a. s., bez oprávnění k provádění stavebních prací potřebného podle ustanovení § 44 odst. 1 stavebního zákona č. 50/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů, bez stavebního povolení příslušného stavebního úřadu vydaného na základě stavebního řízení podle § 54 a následujících stavebního zákona č. 50/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů, bez zevrubné prohlídky objektu, bez projektové dokumentace potřebné k realizaci stavby a bez zajištění realizace stavby oprávněnou osobou podle § 46a odst. 1, odst. 3 písm. b) stavebního zákona č. 50/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů, realizoval prostřednictvím svých podřízených rozsáhlé stavební úpravy, změnu stavby spočívající v zásahu do nosné konstrukce třetího a čtvrtého nadzemního podlaží, v důsledku čehož dne 7. 4. 2000 kolem 11.15 hodin po zásahu do okolního nosného zdiva došlo k přetížení rohového cihlového pilíře mezi podlahou a stropem druhého nadzemního podlaží a ke zřícení části střechy a tří stropů nad třetím podlažím, které dopadly na strop nad druhým podlažím, pod kterým byla provozována běžná obchodní činnost, čímž došlo k ohrožení značného množství osob nacházejících se v objektu budovy, přičemž jen shodou okolností nedošlo ke zřícení celé konstrukce objektu na přilehlou pozemní komunikaci, poškozením budovy vznikla S. H., a. s., škoda ve výši nejméně 8 300 000 Kč“.

Za toto trestné jednání byl obviněný K. K. podle § 180 odst. 3 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání osmnácti měsíců, jehož výkon byl podle § 58 odst. 1 a § 59 odst. 1 tr. zák. podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání třiceti měsíců. Rovněž bylo při nezměněném výroku o vině rozhodnuto o trestu uloženém obviněnému V. L. Jinak zůstal napadený rozsudek nezměněn a odvolání poškozeného bylo podle § 256 tr. ř. zamítnuto.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podal obviněný K. K. prostřednictvím obhájce JUDr. V. S. dovolání, které vymezil dovolacím důvodem uvedeným v § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť se domnívá, že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Namítl, že neměl být v posuzované trestní věci postižen za způsobení škody S. H., a. s., a odkázal na rozhodnutí Okresního státního zastupitelství v Ostravě ze dne 16. 4. 2003, sp. zn. 8 Zt 279/2002, jímž bylo zastaveno trestní stíhání jiného pachatele, majoritního akcionáře Módní dům O., a. s., pro trestný čin podle § 248 odst. 1, 3 písm. c) tr. zák. proto, že jako majoritní akcionář nezpůsobil vzniklou škodu, neboť se jednalo o jeho majetek. Obviněný tak vyjádřil, že nemůže být postižen za způsobení škody S. H., a. s., jejímž byl v rozhodné době 100% akcionářem.

Nespokojil se s odůvodněním odvolacího soudu, který k této otázce uvedl, že majetková práva právnické osoby a jejího vlastníka je nutno striktně rozlišovat. Za základní pochybení soudů obou stupňů považoval, že dovodily příčinnou souvislost mezi prováděnými stavebními pracemi a havárií, přestože se nikterak nepodílel na realizaci stavebních prací s výjimkou prvního jednání představenstva Módní dům O., a. s., dne 7. 2. 2000, při kterém byl představenstvem jednomyslně jejich realizací pověřen V. L., který své pověření přijal. Pokud byla obviněnému vytýkána neexistence plné moci, kterou měl udělit V. L., vysvětlil, že v praxi právnických osob je zcela běžné, že za ně jednají fyzické osoby na základě pověření statutárního orgánu. Konstatoval, že pokud příčinou havárie bylo stanovení přetížení rohového cihlového pilíře oslabeného děleným zdivem s odvodněním, k havárii mohlo dojít a zřejmě by také došlo i při respektování všech ustanovení stavebního zákona a souvisejících předpisů. Toto své tvrzení podložil závěry znaleckých posudků zpracovaných Ing. K. K. a Ing. J. Š. CSc. – znalci z oboru stavebnictví, z nichž lze podle jeho názoru uzavřít, že zřícení inkriminovaného pilíře nebylo příčinně nezbytným následkem prováděných stavebních prací, nýbrž šlo o následek vyvolaný skrytou vadou stavby spočívající v oslabení pilíře děleným zdivem, kterou nebylo možno předvídat. Ve vztahu k zavinění coby subjektivní stránce trestného činu namítl, že nebylo ničím prokázáno, že by v souvislosti s prováděnými stavebními pracemi měl či mohl mít vědomost nebo představu o skryté vadě stavby. Vyjádřil nesouhlas se závěrem soudu o jeho vině nedbalostním trestným činem, u něhož nebyl zjištěn příčinný vztah mezi jeho zaviněním a škodou způsobenou na jeho majetku, pokud tato škoda navíc podmiňuje použití vyšší trestní sazby. Z tohoto důvodu považoval za vyloučenu i svou trestní odpovědnost.

Závěrem dovolání obviněný navrhl, aby Nejvyšší soud zrušil v celém rozsahu napadený rozsudek odvolacího soudu i rozsudek soudu prvního stupně týkající se jeho osoby, jakož i všechna další rozhodnutí, která mají ve výroku o vině svůj podklad, a aby jej podle § 226 písm. b), resp. c) tr. ř. prostil obžaloby.

K předmětnému dovolání se ve smyslu § 265h odst. 2 tr. ř. písemně vyjádřil státní zástupce činný u Nejvyššího státního zastupitelství. Po stručném shrnutí jeho obsahu i průběhu předchozího řízení konstatoval, že dovolatel de facto soudům vytýká nesprávné hodnocení provedených důkazů a nesprávná skutková zjištění ohledně jeho podílu na rozhodování o provádění stavebních prací. Zvolený dovolací důvod nebyl naplněn ani námitkami, jimiž bylo poukázáno na to, že příčinou havárie bylo přetížení rohového cihlového pilíře děleným zdivem. V těchto námitkách spatřuje státní zástupce pouhou polemiku se závěrem soudu druhého stupně o existenci příčinné souvislosti mezi jednáním obviněného a vzniklým následkem. Protože jde o závěr právní, avšak vycházející ze skutkových zjištění soudu, která vyplývají z provedení dokazování, nelze se jejich přezkoumání domáhat způsobem, jak to činí obviněný. Z hlediska uplatněného dovolacího důvodu je právně relevantní jen ta část dovolání, v níž dovolatel poukázal, že mu nebylo možné klást za vinu způsobení škody velkého rozsahu. Tuto námitku však státní zástupce shledal zjevně neopodstatněnou, a proto navrhl, aby Nejvyšší soud dovolání obviněného podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl a učinil tak v souladu s § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.

Nejvyšší soud jako soud dovolací (§ 265c tr. ř.) nejprve zkoumal, zda v této trestní věci je dovolání přípustné, zda bylo podáno v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit, a zda je podala osoba oprávněná. Shledal přitom, že dovolání obviněného je přípustné podle § 265a odst. 1, 2 písm. a) tr. ř. Obdobně zjistil, že dovolání bylo podáno osobou oprávněnou [§ 265d odst. 1 písm. b), odst. 2 tr. ř.], v zákonné lhůtě a na místě, kde lze podání učinit (§ 265e odst. 1, 2 tr. ř.).

Poněvadž dovolání lze podat jen z důvodů taxativně uvedených v § 265b tr. ř., musel Nejvyšší soud posoudit otázku, zda obviněným uplatněný dovolací důvod lze považovat za důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., jehož existence je zároveň podmínkou pro provedení přezkumu dovolacím soudem.

Obviněný své dovolání opřel o dovolací důvod podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., podle něhož lze dovolání podat, jestliže rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení.

V mezích uplatněného dovolacího důvodu je možné namítat, že skutek, jak byl soudem zjištěn, byl nesprávně právně kvalifikován jako trestný čin, ačkoliv o trestný čin nejde nebo jde o jiný trestný čin, než kterým byl obviněný uznán vinným. Vedle vad, které se týkají právního posouzení skutku, lze vytýkat též „jiné nesprávné hmotně právní posouzení“. Rozumí se tím zhodnocení otázky nespočívající přímo v právní kvalifikaci skutku, ale v posuzování jiné skutkové okolnosti mající význam z hlediska hmotného práva, zejména trestního, případně i jiných právních odvětví. Současně platí, že obsah konkrétně uplatněných námitek, o něž se opírá existence určitého dovolacího důvodu, musí věcně odpovídat zákonnému vymezení takového dovolacího důvodu podle § 265b tr. ř. a nestačí jen formální odkaz na příslušné ustanovení obsahující některý z dovolacích důvodů.

Námítky obviněným uplatněné tento dovolací důvod naplňují, neboť jimi napadenému rozhodnutí vytýká nedostatky při stanovení příčinného vztahu mezi zaviněním a následkem, v posouzení subjektivní stránky, a pokud vyjádřil, že nemůže nést odpovědnost za vzniklý následek, představující škodu velkého rozsahu, s ohledem na své postavení 100% akcionáře u poškozené akciové společnosti S. H., a. s. Takto uplatněné výhrady mají hmotně právní povahu, a proto se Nejvyšší soud mohl dále zabývat jejich opodstatněností.

S ohledem na to, že obviněný namítá nedostatek příčinné souvislosti mezi jeho jednáním, které mu je kladeno za vinu, a následkem, který byl způsoben, je vhodné nejprve v obecné rovině uvést, že se trestného činu obecného ohrožení podle § 180 odst. 1, 2, písm. b), odst. 3 písm. a) tr. zák. dopustí ten, kdo z nedbalosti způsobí nebo zvýší obecné nebezpečí a nebo ztíží jeho odvrácení nebo zmírnění a takový čin spáchá proto, že porušil důležitou povinnost vyplývající z jeho zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou mu podle zákona, a způsobí tak škodu velkého rozsahu.

Požadavek příčinného vztahu znamená, že určitá osoba může být trestně postižitelná jen tehdy, jestliže svým jednáním následek skutečně způsobila, a že zavinění musí zahrnovat všechny znaky charakterizující objektivní stránku trestného činu, tedy i příčinný vztah mezi jednáním pachatele a následkem trestného činu (k tomu viz rozhodnutí č. 20/1981 Sb. rozh. tr.).

Z obsahu spisu a odůvodnění napadených rozhodnutí Nejvyšší soud zjistil, že v době trestného jednání domy v M. O., u nichž došlo k projednávanému trestnému činu, vlastnila akciová společnost S. H., a. s., se sídlem v P., která předmětné objekty pronajala společnosti Módní dům O., a. s., již dala souhlas k tomu, aby prováděla změnu těchto staveb. Tato skutečnost vyplývá z dodatku k nájemní smlouvě, podle jejíhož obsahu se majitel nemovitostí S. H., a. s., a nájemce Módní dům O., a. s., dohodli, že nájemce bude s výslovným souhlasem pronajímatele provádět stavební práce zahrnující i stavební úpravy a opravy, vše na náklad a nebezpečí nájemce, který sám na svou odpovědnost zajistí jejich realizaci v souladu se všemi obecně závaznými, zejména stavebními předpisy. Za obě zde vystupující strany tento dodatek podepsal obviněný K. K., který obě jmenované společnosti zastupoval jako předseda jejich představenstva (jak též odpovídá obsahu výpisů z obchodního rejstříku obou těchto společností, aktuálních v kritické době). Podle zápisu z prvního jednání představenstva Módního domu O., a. s., konaného dne 7. 2. 2000, představenstvo schválilo usnesení, jímž pověřilo pana V. L. (vedoucího technického úseku S. H., a. s.) realizací výše uvedených interiérových změn a úprav v Módním domě O., a. s., se vším, co s tím souvisí, a současně se usneslo, že s interiérovými změnami se započne bez zbytečných odkladů a budou ohlášeny příslušnému stavebnímu úřadu.

Jak se dále z obsahu spisu a shora popsaných skutkových zjištění podává, předmětné stavební úpravy byly realizovány prostřednictvím V. L. a dalších podržících bez oprávnění k provádění stavebních

prací potřebného podle ustanovení § 44 odst. 1 stavebního zákona č. 50/1976 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále již jen zák. č. 50/1976 Sb.), bez stavebního povolení příslušného stavebního úřadu vydaného na základě stavebního řízení podle § 54 a následujících zák. č. 50/1976 Sb., bez zevrubné prohlídky objektu, bez projektové dokumentace potřebné k realizaci stavby a bez zajištění realizace stavby oprávněnou osobou podle § 46a odst. 1, odst. 3 písm. b) zák. č. 50/1976 Sb. V důsledku toho dne 7. 4. 2000 kolem 11.15 hodin po zásahu do okolního nosného zdiva došlo k přetížení rohového cihlového pilíře mezi podlahou a stropem druhého nadzemního podlaží a ke zřícení části střechy a tří stropů nad třetím podlažím, které dopadly na strop nad druhým podlažím, pod kterým byla provozována běžná obchodní činnost, čímž došlo k ohrožení značného množství osob nacházejících se v objektu budovy, přičemž jen shodou okolností nedošlo ke zřícení celé konstrukce objektu na přilehlou pozemní komunikaci; poškozením budovy vznikla S. H., a. s., škoda ve výši nejméně 8 300 000 Kč.

S ohledem na to, že podle skutkových zjištění je obviněnému kladeno za vinu, že se uvedeného skutku dopustil jako předseda představenstva Módního domu O., a. s., je vhodné nejprve uvést, že podle § 191 odst. 1 obch. zák. je představenstvo statutárním orgánem, jenž řídí činnost akciové společnosti a jedná jejím jménem. Představenstvo rozhoduje o všech záležitostech společnosti, pokud nejsou zákonem nebo stanovami vyhrazeny do působnosti valné hromady. Pokud stanovy neurčí jinak, je oprávněn jednat jménem společnosti každý člen představenstva. Členové představenstva, kteří zavazují společnost, a způsob, kterým se tak činí, se zapisují do obchodního rejstříku.

Jak je výše poznamenáno, obviněný K. K. byl v obchodním rejstříku u Módního domu O., a. s., zapsán jako předseda představenstva se samostatným právem jménem této společnosti jednat a byl současně i jedním ze tří členů tohoto představenstva. Tato dvě postavení obviněného v rámci jmenované akciové společnosti určují jeho trestní odpovědnost za následek, k němuž došlo.

Obviněný jako člen představenstva, které je kolektivním orgánem oprávněným ve smyslu § 191 odst. 1 obch. zák. rozhodovat o všech záležitostech společnosti, v rámci tohoto statutárního orgánu spoluodpovídal za jeho rozhodnutí, jímž přeneslo část výkonu své pravomoci na V. L., a to především za výběr takové osoby s ohledem na její odborné schopnosti, znalosti a způsobilost svěřené úkoly řádně plnit tím spíše, že se zmocnění vztahovalo ke všem úkonům, k nimž při činnosti, již byl V. L. pověřen, obvykle dochází. Přitom z povahy činnosti, již byl V. L. pověřen, vyplývá, že je při ní nezbytné dbát na to, aby stavební práce byly prováděny odborně, řádně a v souladu s příslušnými předpisy.

Jestliže představenstvo obviněného V. L. takto široce uvedenou realizací pověřilo, aniž by ji konkrétněji vymezilo a určilo, nezbavilo se tím povinnosti sledovat a dohlížet na to, jakým způsobem jsou svěřené činnosti prováděny. Tato kontrolní činnost, kterou byl jakožto člen představenstva povinován i dovolatel, vychází z požadavku na výkon působnosti této funkce s péčí řádného hospodáře, jak má na mysli ustanovení § 194 odst. 5 obch. zák., podle něhož jsou členové představenstva povinni vykonávat svou působnost s péčí řádného hospodáře. Takový požadavek vede k tomu, aby každý z členů představenstva zajistil, aby činnosti, které jsou vykonávány či zajišťovány představenstvem, byly prováděny s dobrou péčí, tedy ku prospěchu společnosti tak, aby nebyly poškozovány zájmy společnosti a jejích akcionářů, ale naopak, aby pro ni byly přínosné.

Není totiž pochyb o tom, že obviněný K. K. byl o rozsahu a charakteru stavebních úprav a o tom, kým budou prováděny, plně informován, a to z dodatku k nájemní smlouvě, podle níž měl nájemce provést stavební práce na svou odpovědnost a zajistit jejich realizaci v souladu se stavebními předpisy. Jeho povinnosti též vyplývaly ze zmiňovaného prvního jednání představenstva Módního domu O., a. s., ze dne 7. 2. 2000, které se při pověření V. L. realizací výše uvedených interiérových změn a úprav v domech v M. O. též usneslo, že interiérové změny, s nimiž se započne bez zbytečných odkladů, budou ohlášeny příslušnému stavebnímu úřadu.

Obviněný jako předseda představenstva se samostatným právem za Módní dům O., a. s. jednat, byl v rámci této své pravomoci mimo jiné povinen jednat jménem společnosti navenek. Proto měl k prováděným stavebním změnám a pracím splnit povinnosti, jichž bylo podle příslušných právních předpisů třeba [vyžádání stavebního povolení příslušného stavebního úřadu na základě stavebního řízení podle § 54 zák. č. 50/1976 Sb., oprávnění k provádění stavebních prací podle § 44 odst. 1 cit. zák. a zajištění dalších povinností podle § 46a odst. 1, odst. 3 písm. b) cit. zák.]. Za účelem zajištění těchto zákonných podmínek mohl zmocnit k jejich obstarání jinou osobu. Na tuto okolnost již správně poukázaly i soudy obou stupňů ve svých rozhodnutích. Pro stručnost na ně dovolací soud pouze poukazuje. Povinnost obviněného, aby vybavil V. L. potřebnými podklady, event. plnými mocemi, kromě toho vychází i ze stavebního řízení. V souladu s ustanovením § 139 písm. d) zák. č. 50/1976 Sb. byla „stavebníkem“ prováděné stavby akciová společnost Módní dům O. Protože podle § 58 zák. č. 50/1976 Sb. je to stavebník, kdo může podat žádost o stavební povolení podle § 55 zák. č. 50/1976 Sb., nemohla v projednávané věci bez konkrétního písemného zmocnění učinit tento úkon žádná jiná osoba kromě statutárního orgánu této společnosti.

Nejvyšší soud na základě těchto úvah a závěrů, které v napadeném rozhodnutí se všemi podstatnými skutečnostmi popsal a rozvedl i odvolací soud, shledal, že od okamžiku, kdy Módní dům O., a. s., rozhodla o zahájení stavebních prací, bylo zřejmé, že tyto práce podléhají stavebnímu povolení a s ním spojenému stavebnímu řízení. Obviněný však tyto skutečnosti vůbec nerespektoval, a proto postupoval v rozporu se stavebním zákonem, čímž porušil důležitou povinnost uloženou mu tímto právním předpisem.

V této souvislosti je na místě se vyjádřit i k další námitce obviněného, již poukázal na údajné nedostatky ve vztahu k subjektivní stránce jeho jednání. Krajský soud, který se touto otázkou zabýval, uvedl, že obviněný čin spáchal z vědomé nedbalosti. Tento svůj závěr v potřebné míře vysvětlil a odůvodnil a dovedl, že obviněný nedocenil možné následky svého jednání, když postupoval způsobem přímo odporujícím všem výše citovaným ustanovením stavebního zákona, a to ne pro neznalost věci, ale pro ekonomické zájmy. Nejvyšší soud se s tímto závěrem ztotožnil, neboť uvedené skutečnosti prokazují, že obviněný ve smyslu § 5 písm. a) tr. zák. věděl, že pokud nejsou dodržována pravidla zák. č. 50/1976 Sb. stanovená pro provádění staveb, může v důsledku nesprávných stavebních postupů dojít k porušení stavby, event. ke zřícení její části, ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení nebo ohrožení nezpůsobí.

Tento závěr dostatečně a jednoznačně odůvodňuje existenci příčinného vztahu mezi jednáním obviněného a vzniklým následkem, jakož i závěr o tom, že tento příčinný vztah je pokryt zaviněním obviněného minimálně ve formě vědomé nedbalosti.

Další výhrada obviněným uplatněná v dovolání, že mu k tíži nelze připisovat kvalifikační znak škody velkého rozsahu podle § 180 odst. 3 písm. a) tr. zák., protože tato škoda ve výši 8 300 000 Kč, která vznikla poškozené společnosti S. H., a. s., je škodou způsobenou jemu osobně, a proto za takový následek nemůže být trestně odpovědný, rovněž nemá opodstatnění.

Z obsahu úplného výpisu z obchodního rejstříku, vedeného Městským soudem v Praze, se ve vztahu k době, kterou je vymezeno páčání trestného činu, podává kromě jiných údajů, že akciová společnost S. H., a. s., se sídlem P., byla do obchodního rejstříku zapsána dne 18. 6. 1999. Představenstvo tvořily čtyři osoby včetně obviněného K. K., který byl předsedou představenstva. Za společnost jednal předseda představenstva samostatně. Dozorčí rada byla tvořena čtyřmi členy. Společnost vydala 100 ks akcií na jméno ve jmenovité hodnotě 10 000 Kč, základní kapitál činil 1 000 000 Kč.

Z této okolnosti, ale i ze zjištění již výše popsaných vyplývá, že obviněný byl v dané trestní věci jak v pozici obviněného, tak i v postavení osoby oprávněné jednat jménem poškozeného. To však neznamená, že škodu způsobil sám sobě. Takový závěr nevyplývá ani z toho, že je, jak obviněný tvrdí,

stoprocentním akcionářem poškozené právnické osoby. Je nutné totiž vycházet ze závěru, že škoda byla způsobena jmenované právnické osobě, tedy akciové společnosti S. H., a. s., nikoli obviněnému.

Tento závěr vychází z obecných pravidel, podle kterých obchodní společnost jako samostatná právnická osoba má svůj vlastní majetek, odlišný od majetku svých akcionářů, a s tímto svým majetkem podniká a hospodář (§ 6 obch. zák.). Definičním znakem právnických osob je totiž mimo jiné jejich majetková samostatnost, jejímž výrazem je jednak to, že mají vlastní majetek, a jednak to, že jen ve vztahu k tomuto majetku nesou samostatnou majetkovou odpovědnost v právních vztazích, do nichž vstupují. Společníci jednotlivých obchodních společností tedy nejsou podílovými spoluvlastníky (spolumajiteli) majetku obchodní společnosti, ale jejich vztah k obchodní společnosti a k jejímu majetku je vymezen souborem práv a povinností společníka. Majetková práva společníků spočívají zpravidla v podílu na přímém zisku obchodní společnosti a v možnosti převodu obchodního podílu (akcií); za závazky kapitálových obchodních společností (akciová společnost a společnost s ručením omezeným), společníci neručí anebo ručí jen omezeně. Vzhledem k tomu společníci nemohou jednak být přímo poškozenými osobami v případech, kdy je trestná činnost páčána na úkor majetku obchodní společnosti, a jednak se sami mohou dopustit trestné činnosti ve vztahu k majetku obchodní společnosti, jejímiž jsou společníky, protože ten je pro ně majetkem cizím. To platí i přes skutečnost, že se jinak na veřejnosti běžně mluví - zejména jde-li o majoritní společníky obchodních společností - o tzv. vlastních těchto společností. Ani ti totiž nejsou vlastníky majetku obchodní společnosti v právním smyslu (Šámal, P., Púry, F., Sotolář, A., Štenglová, I. Podnikání a ekonomická kriminalita v České republice. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2001, s. 266).

Akciovou společností je podle § 154 odst. 1 obch. zák. společnost, jejíž kapitál je rozvržen na určitý počet akcií o určité jmenovité hodnotě. Společnost odpovídá za porušení svých závazků celým svým majetkem. Akcionář neručí za závazky společnosti, protože společníci (akcionáři) jsou zcela zbaveni povinnosti ručit za trvání akciové společnosti za její závazky. Neručí ani do výše nesplacených vkladů.

Postavení akcionáře a jeho práva se odvozují od akcií. Podle § 155 odst. 1 obch. zák. akcie je cenným papírem, s nímž jsou spojena práva akcionáře jako společníka podílet se podle obchodního zákoníku a stanov společnosti na jejím řízení, jejím zisku a na likvidačním zůstatku při zániku společnosti. Takto jsou vymezena pouze základní práva akcionářů spojená s akciemi, když obchodní zákoník v ustanoveních § 178a násl., § 204a, § 220 a dalších upravuje i jejich jiná práva. Z ustanovení § 178 odst. 1 obch. zák. rovněž vyplývá, že akcionář má právo na podíl na zisku společnosti (dividendu), který valná hromada podle hospodářského výsledku schválila k rozdělení.

Z uvedeného je patrné, že akcionář, byť se jedná o stoprocentního akcionáře, má zcela odlišné postavení oproti této právnické osobě. Obchodní společnost jako samostatná právnická osoba má vlastní majetek oddělený od majetku jejích akcionářů. Jím se má na mysli ve smyslu § 6 odst. 1 obch. zák. souhrn aktiv (majetkových hodnot), která patří podnikateli. U právnické osoby obchodní majetek zahrnuje veškerý majetek, bez ohledu na to, zda slouží nebo je určen k jejímu podnikání či nikoli.

V majetku akcionáře jsou ve vztahu k akciové společnosti pouze akcie, které vlastní. Akcionář se jako společník (§ 155 odst. 1 obch. zák.) podílí na výkonu práv a povinností konkrétně zákonem stanovených. Jeho majetková práva jako akcionáře spočívají zpravidla v podílu na zisku obchodní společnosti, v možnosti převodu akcií atd. Rovněž je významné, že akcionáři neručí za závazky společnosti za jejího trvání. Akcionář proto nemůže být přímo poškozenou osobou v případech, kdy je trestná činnost páčána na úkor majetku společnosti.

Vzhledem k tomu, že majetek akcionářů a akciových společností zahrnuje jiné hodnoty (je odlišný), nelze osobu obviněného jako akcionáře ztotožnit s právnickou osobou, u níž je akcionářem, coby poškozeným. Majetek akciové společnosti jako právnické osoby je pro akcionáře majetkem cizím.

Škodou se obecně rozumí újma, která nastala v majetkové sféře poškozeného a která spočívá ve zmenšení jeho majetku nebo v ušlém zisku (srov. rozh. č. 55/1971 rozh. obč.). Za poškozeného nelze považovat v daném případě obviněného, jakožto akcionáře tudíž i proto, že pokud v posuzované věci vznikla společnosti S. H., a. s., majetková újma ve výši 8 300 000 Kč, jde o částku, o kterou se majetek této společnosti zmenšil. Snížení majetku o tyto prostředky nemá však dopad pouze na majetkové poměry výhradně této poškozené společnosti, ale mohlo by se nepříznivě dotýkat v rámci jejích dalších podnikatelských aktivit i jiných subjektů, které s ní nejsou strukturálně přímo propojeny. Za takové osoby by mohli být považováni obchodní partneři poškozené společnosti, u nichž by docházelo k ohrožení jejich nároků z obchodních vztahů vzniklých před zmiňovanou finanční ztrátou poškozené společnosti (konkrétně např. věřitelé, jimž by nemohly být včas nebo vůbec plněny dříve vzniklé závazky).

Ze všech rozvedených důvodů Nejvyšší soud shledal, že i když obviněný způsobil škodu akciové společnosti, u níž je předsedou představenstva a stoprocentním akcionářem, odpovídá za škodu, kterou uvedeným trestným činem této akciové společnosti způsobil. V případě, že tato škoda byla zjištěna ve výši 8 300 000 Kč, jde o škodu, která naplňuje znak škody velkého rozsahu (§ 89 odst. 14 tr. zák.) a je plně na místě i použitá právní kvalifikace podle § 180 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. a) tr. zák.

Pokud obviněný v této souvislosti poukazoval na rozhodnutí vydaná státním zástupcem (jak jsou v dovolání citována), nejedná se podle toho, co k nim obviněný uvedl, o skutečnosti, které by byly srovnatelné s těmi, jež jsou konkrétně zjišťovány v projednávané věci. Je také nutné připomenout to, že Nejvyšší soud není vázán názorem, který je v takových rozhodnutích státním zástupcem vysloven.

Nejvyšší soud s ohledem na všechny skutečnosti uvedené výše dospěl k závěru, že právní posouzení skutku ve výroku rozsudku Okresního soudu v Ostravě ze dne 20. 11. 2003, sp. zn. 2 T 35/2002, ve spojení s napadeným rozsudkem Krajského soudu v Ostravě ze dne 30. 4. 2004, sp. zn. 3 To 122/2004, jako trestného činu obecného ohrožení podle § 180 odst. 1, odst. 2 písm. b), odst. 3 písm. a) tr. zák. je správné a odpovídající zákonu. Oba soudy objasnily a posoudily všechny otázky a skutečnosti pro daný skutkový stav podstatné. Soud druhého stupně se logicky a bez pochybností vypořádal též s námitkami, které obviněný uvedl ve svém odvolání. Je však vhodné poznamenat, že výhrady, o které jako odvolatel opřel svůj řádný opravný prostředek, byly v podstatě totožné těmi, které uplatnil v dovolání. Ze všech rozvedených důvodů je dovolání obviněného K. K. zjevně neopodstatněné, a proto je jako takové Nejvyšší soud podle § 265i odst. 1 písm. e) tr. ř. odmítl. S ohledem na to nemusel a ani nemohl postupovat podle § 265i odst. 3 tr. ř. a přezkoumávat napadené rozhodnutí a řízení mu předcházející. Své rozhodnutí přitom učinil v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. a) tr. ř. v neveřejném zasedání.